

Daotum: 16 meert 2023

Inspreker: Renate Snoeijing

Moi Emmen!

In Drenthe hew de riekdom daw naost de Nederlandse taol ok nog de Drèentse taol hebt. En as streektaolorganisatie doew der bij het Huus van de Taol alles an um te zörgen dat sprekers wies met heur taol bint en dat niet-sprekers oeze taol waardeert. Wij doet dat met een vast team vanuut Beilen, maor wij hebt ok 150 vrijwilligers verdield over de 12 Drèentse gemienten, die allerlei activiteiten organiseert.

En dat anfietern van het Drèents doew op een hiele bult menieren: wij gaot op pad um lezingen te geven en kwissen te doen in het Drèents. Wij brengt boeken en tidschriften uut in het Drèents - én wij hebt een Drèentstaolige podcast. Wij fietert Drèentstaolige meziek en teniel an, maakt een tidschrift veur basisschoelkinder, geeft gastlessen op het veurtgezet onderwijs, mbo en hbo. En doet ok nog onderzoek naor het Drèents.

Dat heur wij ok te doen, want dat is de opdracht die we as stichting metkriegt van de previncie Drenthe.

Maor aj 't mij vraagt, lek het der nou mangs wat té vaak op dat allent het Huus van de Taol zuch op beleidsniveau drok mak um de Drèentse taol. En dat kan niet de bedoeling weden, want het Drèents is vanzölf van oes allemaol.

Het Drèents is, as underdiel van het Nedersaksisch, een officieel erkende taol van een minderheid in Nederland. En dat al sinds 1996. En de overheid stiet achter het stimuleren van het Nedersaksisch, maor previncies en gemienten mugt zölf beleid maken en bepalen op wat veur manier ze het gebruik van het Drèents bevördert.

Dan bint er ok nog de Sustainable Development Goals waor in stiet dat veur 2030 de inspanningen verhoogd worden moet um het cultureel en natuurlijk arfgoed van de wereld te bescharmen en veilig te stellen. Daor heurt oeze taol dus ok bij.

Dat alles brengt mij bij ien vraog: op wat veur manier gebruikt de Drèentse gemienten op dit moment de Drèentse taol um dichter tot heur inwoners te kommen? En op wat veur manier döt de gemiente Emmen dat?

Ik heb jullie coalitieakkoord 2022-2026 der even bijpakt. En wat ik jammer vin, is dat ik in het hiele coalitieakkoord 2022-2026 niks vinden kan over de rol van de Drèentse taol in jullie gemiente. Terwijl ik weet dat jullie het wal belangriek vindt, want wij kriegt een kleine subsidie van jullie um een diel van oeze activiteiten meugelijk te maken. Ik lees in jullie akkoord daj veural an de gang wilt met de ontwikkeling van de stedelijke regio Emmen. Dat is mooi en belangriek, maor vergeet jullie de regionale identiteit niet, waor de Drèentse taol onlösmakelijk met verbonden is? En die zeker in de butendörpen van Emmen hiel belangriek is?

‘Wij willen dicht bij de inwoners staan’ lees ok ik in jullie akkoord en ‘we zijn blij met betrokken inwoners, maar willen ook graag de zwijgende meerderheid betrekken. Graag horen we ook hun geluid.’ Ervaring leert oes dat de Drèentse taol dan juist ien van de middeln weden kan, die aj inzetten kunt um met die zwiegende minderheid an de praot te kommen.

Jullie hebt het ok over regionale en Europese samenwerking. Daor zal een stuk samenwerking met Duutslan in zitten en hoe mooi is het dan dat de taol gien barrière huuft te weden, umdat ze an de aandere kaant van de grup dezölfde Nedersaksische taol spreekt as wij? Maakt jullie daor genog gebruik van?

Bij de ambitie veur het samenleven in de gemiente Emmen lees ik dat ‘naoberschap’ (toch nog een Drents woord vunden) een belangrieke kernkwaliteit is uut jullie regio. En dat jullie je inzetten gaot veur een goeie zörginfrastructuur en goeie zörg en ondersteuning. Speult de Drèentse taol hierin dan ok een rol? Wij weet dat patiënten op latere leeftied vaak weer terugvalt op de taol uut heur jeugd en dat betiekt dat er veurlopig nog veul Drèents praot wordt in ziekenhuzen en verzörgingshuzen. Wordt der genog inzet op actieve of zölf passieve beheersing van de streeктаol deur zörgmetwarkers? Der bint volgens mij ok al pilots dreid met sociale robots in de gemiente Emmen, maor is daorbij ok keken naor de Drèentse taol? Zodat die robot eerder accepteerd wordt en mènsen hum ok meer vertrouwt? Aj toewarkt naor een inclusieve samenleving, zoas jullie dat zegt, bint dit dan ok zaken die metnummen wordt?

Is der eigenlijk beleid in jullie gemiente as het um streeктаol giet? Wordt er bijveurbeeld bij de plietsie ok gebruik maakt van het Drèents um bepaolde situaties te de-escaleren? Hebt jullie trouwambtenaren die de plechtigheid ok in het Drèents doen kunt? Waorum mag der hier in de raodsvergaderingen eigenlijk gien Drèents praot worden deur diegene die het machtig is en zuch daor prettig bij vuult? As inwoners het belangriek genog vindt, mugt de plaotsnaamborden dan ok tweitaolig worden - as ze an vervanging toe bint vanzölf - zoas in Paais, Nei-Roon en Hesseln? Kan der op de website van de gemiente niet een stukkie tekst (en audio) in het Drèents over de gemiente, zoas ze dat in Coevern ok daon hebt? Kunt neie metwarkers van de gemiente ok verplicht een broescursus Drèents kriegen, zodat ze wat leren kunt over de Drèentse taol en cultuur, zoaw dat dit jaor doen gaot in De Wolden en Hoogeveen? Kan der in de brief veur neie inwoners van de gemiente misschien ok een stukkie opnummen worden over de Drèentse taol en cultuur in de gemiente?

Zo blik ik toch niet ien vraog maor een hiele bult vraogen te hebben! En ok veural een bosshup: zet de streeктаol wat vaker in! Het kan een krachtig middel weden. Ik vin dat ok gemientes hier een verantwoordelijkheid en veurbeeldfunctie in hebt. Vanaovend krieg ik hier vanzölf gien reactie op, maor laot het ies op je inwarken en kiek ies kritisch of der dingen bint die aj aans doen kunt in Emmen. Ik bin beneid!

En vanzölf stiet de deur bij oes altied lös aj advies, ondersteuning of een vertaoling neudig bint!